

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vejnara a soudkyň JUDr. Hany Douskové a JUDr. Dany Slavíkové ve věci **řízení o pozůstalosti po Ing. Josefu D.**, nar. dne xxx, r. č. xxx, naposledy trvalým pobytem xxx, xxx, zemřelém dne xxx,

jehož účastníky jsou:

1. **manželka zůstavitele Marie D.**, narozená xxx, bytem xxx, xxx, zastoupená Mgr. Miroslavem Krutinou, advokátem se sídlem 128 00 Praha 2 - Nové Město, Vyšehradská 423/27,
2. **dcera zůstavitele Ing. Šárka H. D.**, narozená xxx, bytem xxx, xxx, zastoupená JUDr. Martinem Krumichem, advokátem se sídlem 280 02 Kolín, Politických vězňů 19,
3. **syn zůstavitele Aleš D.**, narozený xxx, bytem xxx, xxx,
4. **vnučka zůstavitele Petra G.**, narozená xxx, trvalým pobytem xxx, xxx, bytem xxx, xxx, zastoupená Bruno K., narozeným xxx, bytem xxx, xxx,
5. **Ing. Hana J.**, narozená xxx, bytem xxx, xxx a
6. **Karel C.**, narozený xxx, trvalým pobytem xxx, xxx, doručovací adresa xxx, xxx, zastoupený Mgr. Miroslavem Krutinou, advokátem se sídlem 128 00 Praha 2 - Nové Město, Vyšehradská 423/27,

k odvolání **Ing. Šárky H. D. a Aleše D.** (shora) proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 3. 10. 2019, č. j. 20 D 784/2018-222,

takto:

Usnesení soudu I. stupně **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud I. stupně rozhodl výrokem I., že v řízení o pozůstalosti bude nadále jednáno jako s účastníky: s manželkou zůstavitele Marií D., vnučkou zůstavitele Petrou G., Ing. Hanou J. a Karlem C. Dalšími výroky rozhodl, že se účast v tomto řízení o pozůstalosti ukončuje synovi zůstavitele Aleši D. (výrok II.) a dceři zůstavitele Ing. Šárce H. D. (výrok III.).
2. V odůvodnění výroku soud I. stupně uvedl, že zůstavitel zanechal pořízení pro případ smrti, a to závět' a listinu o vydědění v jedné listině ze dne 2. 9. 2016 a závět', a listinu o vydědění v jedné listině ze dne 1. 11. 2016, obě pořízení sepsaná notářským zápisem. V závěti a listině o vydědění ze dne 2. 9. 2016 zůstavitel vydědil svoji dceru Ing. Šárku H. D. a svého syna Aleše D., a to oba z důvodů uvedených v § 1646 odst. 1, písm. a) a b) občanského zákoníku, a syna Aleše D. navíc z důvodu uvedeného v § 1646 odst. 1, písm. d) občanského zákoníku. V listinách popsal zůstavitel konkrétní důvody pro vydědění dcery Ing. Šárky H. D. (poskytl jí půjčku na koupi domu, jako protihodnotu si nechal vystavit směnky, dcera však nic nesplácela; po čase se dožadovala vrácení směnek, a když to zůstavitel odmítl, fyzicky ho za pomoci svého syna S. napadla; následně přinutil její syn manželku zůstavitele, aby otevřela trezor a směnky vydala; dcera také trvala na tom, že jí manželka po smrti otce musí předat polovinu domu a v této souvislosti jí vyhrožovala; již dříve, když chtěl zůstavitel vydědit syna Aleše D., protože mu dlužil peníze a

neudržoval s ním žádný kontakt, se pokusila ho obelhat: domluvila mu právníka, ale namísto podpisu listiny o vydědění mu vnucovala k podpisu darovací smlouvu na polovinu domu, ve kterém zůstavitel s manželkou bydlí, a oznámila mu, že má pro něj domluvený domov důchodců); tuto část listiny soud v odůvodnění v celém rozsahu cituje. Závětí ze dne 2. 9. 2016 povolal zůstavitel za dědice vyjmenovaného majetku vnučku Petru G. a Karla C. a určil, jaký majetek má každému z nich připadnout. Závětí a listinou o vydědění ze dne 1. 11. 2016 zůstavitel výslovně zrušil veškerá předchozí pořízení pro případ smrti, vydědil dceru Ing. Šárku H. D. a syna Aleše D. (důvody vydědění jsou totožné s důvody v listině ze dne 2. 9. 2016, jak jsou citovány) a závětí povolal za dědice vyjmenovaného majetku manželku Marii D., její neteř Ing. Hanu J., vnučku Petru G. (dítě dříve zemřelé dcery Jarmily Ž.) a Karla C., s tím, že za dědičku zbývající část pozůstalosti povolal manželku Marii D.

3. V případě zákonné dědické posloupnosti by byli povoláni dědit dle § 1635 zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen o. z.) manželka Marie D., dcera Ing. Šárka H. D., syn zůstavitele Aleš D. a vnučka Petra G. (dcera zemřelé Jarmily Ž.), každý jednou čtvrtinou.
4. Po příslušném poučení syn Aleš D. uvedl v čestném prohlášení ze dne 4. 2. 2019 s úředně ověřeným podpisem, že netrvá na neplatnosti a nepravosti závětí a listin o vydědění ze dne 2. 9. 2016 a 1. 11. 2016. Proto má soud I. stupně za to, že tyto listiny nezpochybňuje a výrokem II. jeho účast v řízení ukončil.
5. Dcera zůstavitele Ing. Šárka H. D. zpochybnila pravost i platnost obou pořízeních pro případ smrti ze dne 2. 9. 2016 a ze dne 1. 11. 2016 z důvodů blíže uvedených v jejím písemném vyjádření ze dne 4. 2. 2019. Bylo proto nařízeno jednání za účasti v úvahu přicházejících dědiců ze závětí i ze zákona. K vydědění své osoby dcera uvedla, že podle jejího názoru se manželka zůstavitele nějakým způsobem podílela na dokumentech směřujících k jejímu vydědění. Je také otázkou, zda zůstavitel vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu a faktické závislosti na své manželce mohl vůbec projevit svou skutečnou vůli. Oba notářské zápisy o vydědění jsou v části týkající se vydědění dcery naprosto identické, a je nelogické, aby duševně zdravá a nezávislá osoba učinila v rozpětí dvou měsíců identické právní jednání. Pro posouzení věci je důležité i to, že manželka zůstavitele do aktiv dědictví neuvedla domnělou pohledávku ve výši 1 400 000,00 Kč, kterou tvrdil zůstavitel (z půjčky Ing. Šárce H. D.).
6. Při jednání byli účastníci mj. poučeni o dědické nezpůsobilosti dle ust. § 1481, § 1482 a § 1483 o. z. Manželka zůstavitele Marie D. namítla dědickou nezpůsobilost dcery Ing. Šárky H. D. a jejího syna S. L. H., s tím, že se společně v roce 2015 dopustili vůči zůstaviteli činu povahy trestného činu (pokusu zločinu loupeže) a dále přečinu vydírání; trestní stíhání dcery zůstavitele bylo sice zastaveno, neboť nebyla v době činu pro nepřičetnost trestně odpovědná, ale z hlediska dědické nezpůsobilosti to není významné. Zástupce manželky následně doručil soudu kopii usnesení Městského státního zastupitelství z 9. 1. 2018 č.j. 1 KZV 57/2017-83 o zastavení trestního stíhání proti dceři pro pokus zločinu loupeže a pro přečin vydírání, z toho důvodu, že nebyla v době činu pro nepřičetnost trestně odpovědná. Poukázal na část odůvodnění tohoto usnesení na str. 4, kde je uvedeno: „*Na základě provedeného dokazování lze učinit skutkové a právní závěry o tom, že bylo prokázáno, že obviněná se skutků popsaných ve výroku tohoto usnesení skutečně dopustila, a že zvolená právní klasifikace obou skutků je příhodná*“. Manželka zůstavitele má za to, že jednání, kterého se dcera zůstavitele vůči zůstaviteli a jeho manželce dopustila, je povahy úmyslného trestného činu. Pozůstalostní soud by tuto otázku měl řešit jako předběžnou ve smyslu § 135 odst. 2 o. s. ř. a vycházet přitom z usnesení Městského státního zastupitelství, případně z dalších důkazů obsažených v trestním spisu, zejména z protokolu o výslechu zůstavitele, jeho manželky a protokolu o výslechu dcery zůstavitele, na jejichž základě bylo usnesení vydáno.
7. Zástupce dcery poukázal na to, že soudní komisařka není vázána usnesením policejního orgánu ani důkazním stavem, který byl v trestním řízení předběžně zjištěn, a tímto trestním usnesením

není prokázána dědická nezpůsobilost dcery zůstavitele. Dcera Ing. Šárka H. D. v písemném vyjádření ze dne 23. 4. 2019 trvala na tom, že se žádného protiprávního skutku proti zůstaviteli nedopustila, tím méně „činu povahy úmyslného trestného činu“; její trestní stíhání mělo být správně zastaveno z toho důvodu, že se žádný skutek nestal. Má také za to, že pokud je určitá osoba nepřičetná, protože nemohla rozpoznávat protiprávnost svého jednání nebo své jednání ovládat, pak se nejen nemohla dopustit žádného trestného činu, ale ze stejných důvodů ani žádného jiného „činu povahy úmyslného trestného činu“. Základem dědické nezpůsobilosti je podle jejího názoru i to, že osoba, která spáchala trestný čin, je za něj také trestně odpovědná.

8. Soud si zapůjčil trestní spis Policie České republiky sp.zn. KRPA-357159/TČ-2015-000072 vedený proti Ing. Šárce H. D., a spis č.j. KRPA-19058/TČ-2017-000072 vedený proti nezletilému S. L. H., s nimiž se seznámili právní zástupci manželky zůstavitele a dcery zůstavitele. Dcera namítala pochybení u procesních úkonů policie a poukazovala v jednotlivostech na rozpory ve výpovědích zůstavitele a jeho manželky. Skutkový stav byl zjišťován jen z výpovědí zůstavitele a jeho manželky, dokonce byl proveden společný výslech obou, při kterém se vzájemně doplňovali. Uvedla, že podle jejího názoru mělo být trestní stíhání zastaveno proto, že se skutek nestal, případně že není trestným činem; pro její údajnou nepřičetnost bylo zastaveno z toho důvodu, aby usnesení nemohlo být podkladem pro uplatňování nároku na náhradu škody proti státu. Vzhledem k tomu, že soud je podle § 135 odst. 1 o.s.ř. vázán jen „rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin, přešůpek nebo jiný správní delikt postížitelný podle zvláštních předpisů, a kdo je spáchal“, nemá usnesení Městského státního zastupitelství pro posouzení dědické nezpůsobilosti žádný význam. Navrhovala, aby byly provedeny důkazy (trestními spisy, výslechem manželky jako účastnice, notářskými spisy o sepsání obou listin a další důkazy). Pokud by někdo z účastníků zastával i nadále stanovisko, že Ing. Šárka H. D. je dědicky nezpůsobilá, měl by být soudním komisařem vyzván k podání žaloby dle § 170 z.ř.s.
9. Soud I. stupně citoval komentář k § 1481 občanského zákoníku z publikace autorů Fiala, Drápal a kol.: Občanský zákoník IV, Dědické právo (§ 1475 - 1720). Komentář, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 2015. Zejména zdůraznil, že dědická nezpůsobilost nastává ze zákona, nezávisle na projevu vůle zůstavitele a soudní komisař musí k důvodům dědické nezpůsobilosti přihlídnout z úřední povinnosti. Z dědického práva je vyloučen především ten, kdo se dopustil činu povahy úmyslného trestného činu proti zůstaviteli, jeho předku, potomku nebo manželu. Nevyžaduje se již, aby se osoba dopustila úmyslného trestného činu, ale z uvedené změny formulace na „*čin povahy úmyslného trestného činu*“ je patrné, že dochází k rozšíření okruhu osob, které jsou dědicky nezpůsobilé z tohoto důvodu. Nová formulace by měla odstranit pochybnosti původní právní úpravy o tom, zda dědicky nezpůsobilé mohou být také osoby trestně neodpovědné (pro nedostatek věku či nepřičetnost v době spáchání činu ve smyslu § 25 a 26 trestního zákoníku). I tyto osoby jsou od 1. 1. 2014 vyloučeny z dědického práva, dopustí-li se jednání povahy trestného činu. Pravomocným rozsudkem trestního soudu o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo tento čin spáchal, je soud v řízení o dědictví vázán (§ 135 občanského soudního řádu). V ostatních případech, kdy nedošlo k odsouzení pachatele, je nezbytné, aby soudní komisař v pozůstalostním řízení, vyjdou-li najevo pochybnosti ohledně dědické způsobilosti některého z účastníků, zjišťoval všechny rozhodné skutečnosti a opatroval k nim potřebné důkazy.
10. Soud I. stupně proto posoudil, zda se dcera Ing. Šárka H. D. dopustila proti zůstaviteli činu povahy úmyslného trestného činu ve smyslu § 1481 o. z., ačkoli nebyla trestně odpovědná. Na základě hodnocení provedených důkazů dospěl k závěru, že se takového činu dopustila. Vycházel přitom zejména ze spisu Policie České republiky (Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, Služby kriminální policie a vyšetřování, č.j. KRPA-357159/TČ-2015-000072) a z obsahu pozůstalostního spisu. Z usnesení Městského státního zastupitelství v Praze, č.j. 1 KZV 57/2017-83, ze dne 9.1.2018, citoval popis skutků, pro které bylo trestní stíhání proti Ing. Šárce H. D. vedeno (fyzické napadení zůstavitele, odcizení splátkového kalendáře a tím znemožnění uplatnit dluh jako pokus zločinu loupeže a na manželce zůstavitele vynucování

přepisu poloviny domu do vlastnictví Ing. Šárky H. D. jako přečin vydírání), a konstatoval, že trestní stíhání bylo zastaveno, neboť obviněná nebyla v době činu pro nepřičetnost trestně odpovědná. Ze spisu KRPA-357159/TČ-2015-000072 bylo zjištěno, že v trestním řízení odmítla Ing. Šárka H. D. vypovídat, v průběhu vyšetřování byl soudními znalci vypracován na obviněnou dceru znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinické psychologie a z jeho závěrů plyne, že znalci u obviněné zjistili závažné duševní onemocnění, které bylo přítomno v době, kdy se obviněná měla dopouštět předmětné trestné činnosti. V trestní věci byly jako důkazy použity výpovědi poškozených – zůstavitele a jeho manželky Marie D., a výslechy dalších svědků. Na základě provedeného dokazování učinilo Městské státní zastupitelství skutkový a právní závěr, že bylo prokázáno, že obviněná se skutků popsaných ve výroku shora citovaného usnesení skutečně dopustila a že zvolená právní kvalifikace obou skutků je příhodná. Státní zástupkyně po prostudování trestního spisu dospěla k závěru, že obviněná svým jednáním naplnila skutkovou podstatu zločinu loupeže dle § 173 odst. 1, odst. 2, písm. c) trestního zákoníku ve stádiu pokusu dle ustanovení § 21 odst. 1 trestního zákoníku, a je usvědčována zejména výpověďmi svědků Ing. Josefa D. a Marie D., jejichž výpovědi o průběhu celé události jsou konzistentní a zůstaly neměnné ve všech fázích trestního řízení. Obviněná v kooperaci se svým tehdy nezletilým synem S. L. H. užila násilí vůči svému otci s cílem získat od něho doklady svědčící o její půjčce z roku 2010 ve výši 1 400 000,00 Kč a stanovených splátkách nejpozději do konce roku 2015, což se jí podařilo. Obviněná takto jednala vědoma si vysokého věku a špatného zdravotního stavu svého otce s cílem znemožnit mu uplatnění jeho nároku a vymožení dluhu. Výpovědi manželů D. jsou dle vyjádření státní zástupkyně podporovány výpověďmi svědkyň MUDr. E. a Věry V., které předmětného dne slyšely z domu D. hluk a slovní výroky, které popsaly. Obviněná naplnila dále svým jednáním skutkovou podstatu přečinu vydírání dle § 175 odst. 1 trestního zákoníku, a je usvědčována především výpovědí Marie D., která popsala, že ji obviněná nutila k přepsání poloviny domu na ni do 14 dnů, a vyhrožovala jí, pokud tak neučiní. Na základě tohoto obsahu trestního spisu a usnesení Městského státního zastupitelství dospěl pozůstalostní soud k závěru, že dcera zůstavitele Ing. Šárka H. D. se stala ve smyslu § 1481 o.z. dědicky nezpůsobilou, neboť se dopustila činu povahy úmyslného trestného činu proti zůstaviteli a osobě jemu blízké. Výrokem III. proto její účast v řízení o pozůstalosti ukončil. K důkazům, které navrhovala Ing. Šárka H. D. (účastnický výslech manželky zůstavitele, spisy týkající se notářských zápisů o shora uvedených závětech a listinách o vydědění, svědecký výslech notářského kandidáta, který tyto zápisy sepisoval), obvodní soud uvedl, že podrobné svědecké výpovědi manželky zůstavitele jsou součástí trestních spisů, které měl soud k dispozici. Pořízení pro případ smrti ve formě notářských zápisů, zejména obsah prohlášení o vydědění dcery zůstavitele, podporují závěr soudu o skutkovém stavu věci a jde o veřejné listiny, u nichž se předpokládá jejich autenticita i pravdivost, pokud není prokázán opak. Výslech notářského kandidáta nepovažuje za důvodný vzhledem k tomu, že jde o rozhodnutí o dědické nezpůsobilosti účastníka řízení. Zpochybňování pravosti a platnosti obou pořízení pro případ smrti Ing. Šárkou H. D. se vztahuje k dědickému titulu (tj. zda se v tomto případě dědí ze závěti či ze zákona), dědická nezpůsobilost však nastává ze zákona a nezpůsobilý dědic je z dědického práva vyloučen, ať už by opíral své dědické právo o zákon či o pořízení pro případ smrti. Dohoda o tom, že k dědické nezpůsobilosti nebudou účastníci přihlížet a budou souhlasit, aby takový dědic dědil, i když se dopustil některého z činů uvedených v § 1481 nebo 1482 o.z., a zůstavitel mu takový čin výslovně neprominul, není možná.

11. Proti usnesení soudu I. stupně podali odvolání syn zůstavitele Aleš D. a dcera zůstavitele Ing. Šárka H. D., a to oba nejprve odvolání blanketní (bez uvedení důvodů).
12. Aleš D. napadal výroky I. a II. Uvedl, že tvrzení manželky zůstavitele Marie D. (třetí manželky jeho otce) i tvrzení zůstavitele jsou lživá. Otec (zůstavitel) ve stáří a nemoci podlehl manipulaci své manželky pod výhrůžkou jeho umístění ve zdravotnickém zařízení, neboť věděli, že v jednom z nich, a navíc v jejich čtvrti, za podivných okolností zemřela

maminka odvolatelů Ing. Marie D. (druhá manželka zůstavitele), kterou údajně umučili hladu v téměř trvalém spánku pod vlivem sedativ. Aleš D. i dcera zůstavitele Ing. Šárka H. D. jsou po celou dobu života psychicky naprosto zdraví, nikdy se u nich neprojevila žádná duševní porucha, jak účelově tvrdila jejich macecha (poz. manželka) a jak k tomu přiměla i jejich otce. Není jim také vlastní manipulace s lidmi, kterou vykazovala jejich macecha vůči jejich otci naléháním, aby své děti vydědil, jinak že ho umístí do domova důchodců. Se sestrou se stýkají v dospělosti často, jejich dobré povahové vlastnosti a výborný psychický stav mohou potvrdit příbuzní, známí, přátelé, kolegové ze zaměstnání, sousedé z bydlíšť atd. Ing. Šárka H. D., se svým synem S. L. H., studentem SŠ xxx, by nebyli za žádných okolností schopni nebo ochotni přepadnout kohokoliv, natož diktátorského otce s jeho třetí manželkou, neboť byli maminkou vychováni k respektu k otci. Sestra se synem jsou neagresivní, mírumilovní, vstřícní, obětaví, pracovití a skromní. Otce navštěvoval Aleš D. nejčastěji se sestrou Ing. Šárkou H. D., ale otec téměř vždy jím nabízenou pomoc odmítl, kromě těžké fyzické práce Aleše D., jeho manželky i sestry Šárky na otcově rodinném domě po prarodičích v xxx xxx. Ze zdravotních důvodů odvolatel žádal o prodloužení lhůty k dalšímu doplnění důvodů odvolání.

13. Ing. Šárka H. D. v odůvodnění odvolání podaném prostřednictvím právního zástupce JUDr. Gabriela B. dne 7. 11. 2019 a opraveném tímto zástupcem dne 16. 12. 2019 napadala výroky I. a III. (viz body 13. až 19. tohoto usnesení). Namítala, že soud I. stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl navržené důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností, dále na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním a jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Poukazovala na to, že z odůvodnění vyplývá, že soud aplikoval ustanovení § 169 z. ř. s., které se týká postupu v případě nesporných skutečností. K výkladu tohoto ustanovení, resp. dřívějšího obdobného ustanovení § 175k odst. 1 o. s. ř. odkázala na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu ČR, zejména na usnesení sp. zn. 30 Cdo 2428/2004. Soud I. stupně ukončil účast odvolatelky pro dědickou nezpůsobilost ve smyslu § 1481 o. z. s tím, že se dopustila činu povahy úmyslného trestného činu proti zůstaviteli a osobě blízké. Za této situace se otázka pořízení pro případ smrti (vydědění odvolatelky a ustanovení dědiců) nejevila jako relevantní. Skutkovým podkladem pro závěr o dědické nezpůsobilosti odvolatelky byl obsah trestního spisu Policie ČR (dále jen trestní spis), závěr Městského státního zastupitelství, že se odvolatelka dopustila skutků popsaných ve výroku usnesení Městského státního zastupitelství (dále jen usnesení MSZ), a konstatování, že zůstavitel tyto činy výslovně své dceři neodpustil. Trestním spisem se soud I. stupně vůbec nezabýval. Závěry o tom, že se dcera dopustila předmětných skutků, jsou v usnesení MSZ vyjádřeny jen v odůvodnění a představují jen hodnocení důkazů v trestním řízení a nebyly by závazné ani kdyby byla podána obžaloba. Prominutí (odpuštění) těchto činů přichází v úvahu jen ve vztahu k tomu, kdo se takových činů skutečně dopustil; tomu, kdo se jich nedopustil, není co promíjet. V projednávané věci však nešlo o nesporné skutečnosti, ale o zásadní rozpor účastníků, zda se odvolatelka předmětných činů dopustila.
14. V dalších částech rozebírá odvolatelka blíže jednotlivé důvody odvolání.
15. K neúplně zjištěnému skutkovému stavu (bod III. A. odvolání) namítá, že v rozhodnutí podle § 169 odst. 1 z. ř. s. by měly být posuzovány jen skutečnosti, které nejsou předmětem sporu mezi dědici. V takovém řízení by ani nemělo být prováděno dokazování, a pokud ano, mělo by se tak stát při jednání. Soud však provedl dokazování svévolně, trestním spisem a skutkovou větou usnesení MSZ, uvěřil hodnocení důkazů, jak jej provedlo Městské státní zastupitelství, a z napadeného usnesení není ani jednoznačné, zda oba skutky (2. 9. 2015 kolem 16,00 hodiny a 2. 9. 2015 kolem 16,30 hodiny) považuje za samostatné naplnění skutkové podstaty pro dědickou nezpůsobilost dle § 1481 o. z. Za situace, kdy soud I. stupně dokazování prováděl, je třeba mu vytknout, že neprovedl důkazy, které odvolatelka navrhovala v podání z 12. 6. 2019.
16. K nesprávným skutkovým zjištěním (bod III. B. odvolání) odvolatelka uvedla, že soud měl i na základě důkazů, které provedl, dospět k jiným skutkovým zjištěním. Důkaz soudním spisem

nelze provést bez provedení konkrétních důkazů z tohoto spisu. Soud ve skutečnosti opsal jen některé pasáže z usnesení MSZ. Odvolatelka již dříve poukázala na to, že k zastavení trestního stíhání z důvodu její údajné nepřičetnosti došlo zřejmě proto, že zastavení na základě závěru, že se skutek nestal, popřípadě že není trestným činem, mohlo být podkladem pro uplatnění nároku odvolatelky na náhradu škody proti státu. Pokud by se soud skutečně seznámil s trestním spisem, musel by se pozastavit nad skutkovými nesrovnalostmi a právními chybami orgánů činných v trestním řízení, a dojít k závěru, že Městské státní zastupitelství zastavilo trestní stíhání pro nepřičetnost odvolatelky, jen aby se věci zbavilo a vyloučilo její nárok na náhradu škody. Odvolatelka pak uvádí některé konkrétní citace ze spisů, které měly vzbudit pochybnosti soudu I. stupně o správnosti postupu a závěru v trestním řízení.

17. K nesprávnému právnímu posouzení (bod III. C. odvolání) odvolatelka znovu zdůraznila, že aplikace § 169 odst. 1 z. ř. s. je namístě jen, jde-li o právní posouzení skutečností, které jsou mezi dědici nesporné. Podle odborné literatury k zákonu o zvláštních řízeních soudních jsou sporná tvrzení o dědické nezpůsobilosti důvodem k postupu dle § 170 odst. 1 z. ř. s., a podání žaloby by mělo být uloženo tomu, kdo tvrdí skutečnosti o dědické nezpůsobilosti, které jiný tím dotčený účastník popírá, jestliže v případě jejich prokázání je z dědického práva vyloučen. Zastává-li některý z účastníků stanovisko, že odvolatelka je nezpůsobilá dědit, měl by být vyzván k podání příslušné žaloby (jak odvolatelka uvedla již v podání z 12. 6. 2019). Argument, že dědici se nemohou dohodnout na tom, že k dědické nezpůsobilosti nebudou přihlížet, by obstál, jen kdyby bylo prokázáno, že došlo ke spáchání činu. Otázka, zda k takovému činu došlo, může být nesporná nebo sporná. Nebyl-li vydán v trestním řízení pravomocný rozsudek, kterým by byl soud vázán, je otázka dědické nezpůsobilosti předmětem dokazování. V tomto případě odvolatelka v průběhu řízení opakovaně zdůraznila, že se žádného negativního, natož úmyslného trestného činu vůči zůstaviteli nebo jeho manželce nedopustila, proto tato otázka nemohla být mezi dědici nesporná ve smyslu § 169 odst. 1 z. ř. s. Z odborné literatury lze také dovodit, že je vyloučena dědická nezpůsobilost osob, které nejsou trestně odpovědné (v této souvislosti cituje z komentáře k § 1481 o. z. v publikaci Švestka, Dvořák, Fiala a kol. – Občanský zákoník – komentář, Wolters Kluwer, 2014), a to úvahou a contrario ze závěru, že „*dědický nezpůsobilý je i ten, kdo úmyslný trestný čin spáchal a je za něj trestně odpovědný*“ (nejde-li o osobu, která se do stavu nepřičetnosti dostala vlastním zaviněním, např. požíváním drog, což je u odvolatelky vyloučeno). Je-li v citovaném komentáři uvedeno, že zjistí-li soudní komisař dědickou nezpůsobilost, a takový dědic bude trvat na svém dědickém právu, nezbude než jeho účast v řízení usnesením ukončit (§ 7 odst. 2 z. ř. s.), neznamená to, že se tak má stát výlučně podle § 169 odst. 1 z. ř. s. Odvolatelka má tedy za to, že soud měl postupovat podle § 170 odst. 1 z. ř. s., a uložit účastníkům, kteří tvrdí její dědickou nezpůsobilost, aby podali odpovídající žalobu.
18. Odvolatelka dále uvedla, že napadeným usnesením byla dotčena i její ústavní práva, a to právo na spravedlivý proces (soud provedl dokazování způsobem, který odporuje všem zásadám dokazování v jakémkoli procesním kodexu) a právo na soudní ochranu (soud I. stupně ve svém důsledku odmítl poskytnout ochranu tvrzenému právu odvolatelky).
19. Odvolatelka navrhovala, aby odvolací soud výroky I. a III. napadeného usnesení zrušil.
20. V podání, doručeném soudní komisařce 20. 1. 2020 e-mailem bez elektronického podpisu, a v příloze tohoto podání, označené Naše rodina, odvolatelka osobně popisovala situaci v rodině, širší historii rodiny a kladné vlastnosti většiny jejích členů (kromě otce, tj. zůstavitele a jeho poslední manželky) a požadovala prodloužení termínu k doplnění důvodů odvolání, s tím, že lhůta k doplnění odvolání byla zřejmě počítána od doručení výzvy jejímu advokátovi, se kterým se nestihla kontaktovat. Dalším e-mailovým podáním z 20. 1. 2020 oznámila soudu, že trvá na kontrole doplněného odůvodnění odvolání, které podal její advokát JUDr. B. Dne 21. 1. 2020 bylo soudní komisařce doručeno podání, kterým odvolatelka vypovídá tomuto advokátovi plnou moc (pozn.: vypovězení plné moci bylo doručeno postupně ve třech verzích s rozdílným textem: 21. 1. 2020 v 11,00 e-mailem zcela bez podpisu „pro ztrátu důvěry z důvodu

jeho zřejmého podvodného jednání“, 22. 1. 2020 v 10,13 hod. e-mailem „pro ztrátu důvěry s ohledem na jeho mnohá pochybení, i záměrná“ v podobě kopie plné moci s kopií podpisu „H.“ a 22. 1. 2020 originál s podpisem „H.“, neobsahující žádný důvod).

21. V podání, doručeném e-mailem soudní komisařce 21. 1. 2020 v 16,42 hod., uvedla odvolatelka, že je nucena zkontrolovat a opravit obsah odůvodnění odvolání, které předložil soudu její advokát JUDr. Gabriel B., že k tomu potřebuje dostatek času, a žádá proto o posunutí termínu. Zároveň namítla podjatost soudní komisařky a jejího zástupce.
22. Další podání, doručené e-mailem soudní komisařce 21. 1. 2020 ve 23,45 hod., označila Ing. H. jako „Doplnění odůvodnění odvolání ...“. Uvedla v něm, že „je zde konflikt zájmů mezi Marií D. a Karlem C.“, neboť Marie D. nevěděla, jak rozsáhlé dědictví její manžel panu C. odkázal. V podání trvala na prodloužení lhůty k doplnění důvodů odvolání. Uváděla, že „zákulisní manipulátor“ dal pokyn, že se trestní spis a jeho obsah nemá objevit u odvolacího soudu. Odvolatelka trvá na zařazení a zveřejnění trestního spisu k jeho prostudování odvolacím soudem, neboť je v něm řada důvodů k obnově řízení a důkazů, že skutek nebyl spáchán. K podání připojila kopii podání z 12. 6. 2019 z doby před vydáním napadeného usnesení, ve kterém se podrobně vyjadřuje k obsahu trestních spisů (k prvotním procesním úkonům policie; k původní trestní kvalifikaci skutku, kterého se měla dopustit; k věci, která měla být odcizena; k době, kdy mělo dojít k odcizení; k hodnotě odcizených věcí; k dalšímu skutku, který měl spočívat ve vynucování jednání ve prospěch odvolatelky na Marii D.; k usnesením Městského státního zastupitelství v Praze; k jednotlivým důvodům zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 tr. ř.); k dědické nezpůsobilosti (soudní komisař není vázán usnesením MSZ); k vydědění odvolatelky (v rozmezí dvou měsíců učinil zůstavitel o vydědění odvolatelky dvě verbálně zcela totožná jednání); k dalším okolnostem případu (domnělá pohledávka zůstavitele nebyla uvedena do aktiv pozůstalosti); v tomto podání uvedla, že není důvod, aby byla považována za dědicky nezpůsobilou, a trvala na provedení důkazů, které označila.
23. Další podání, doručené e-mailem soudní komisařce 21. 1. 2020 ve 23,56 hod., označila Ing. H. jako „Další doplnění odůvodnění odvolání ...“ a připojila k němu kopii svého podání ze dne 23. 4. 2019, rovněž z doby před vydáním napadeného usnesení, ve kterém vyjadřovala nesouhlas s tvrzením zástupce poz. manželky a Karla C., že se dopustila vůči zůstaviteli činu povahy trestného činu a že je irrelevantní, zda byla odsouzena nebo bylo řízení zastaveno. Poukazovala na to, že usnesení policejního orgánu ani důkazní stav zjištěný v trestním řízení není pro prokázání dědické nezpůsobilosti závazný. Citovala odbornou literaturu k výkladu ustanovení § 1481 o. z. o dědické nezpůsobilosti a dovozovala, že pro dědickou nezpůsobilost je nutné nejen, aby daná osoba čin spáchala, ale také to, aby za něj byla trestně odpovědná. Ten, kdo se pro nepřičetnost nemohl dopustit žádného trestného činu, nemůže se dopustit ani činu povahy úmyslného trestného činu. Odvolatelka se proti zůstaviteli žádného protiprávního skutku nedopustila, a její trestní stíhání mělo být správně zastaveno proto, že se žádný skutek nestal.
24. Usnesením ze dne 22. 1. 2020 č.j. 20 D 784/2018-303 prodloužil soud odvolatelce lhůtu k doplnění odvolání do 31. 1. 2020. Usnesení bylo doručováno přímo na adresu odvolatelky. Vzhledem k tomu, že nebyla zastížena, bylo jí 23. 1. 2020 vloženo do domovní schránky na adrese jejího trvalého pobytu.
25. Dne 31. 1. 2020 byla předložena soudu plná moc ze dne 30. 1. 2020, kterou odvolatelka zmocnila k zastupování advokáta JUDr. Martina Krumicha. Zástupce požádal 31. 1. 2023 o další prodloužení lhůty pro upřesnění a doplnění důvodů odvolání.
26. Usnesením č. j. 20 D 784/2018-314 ze dne 31. 1. 2020 rozhodl soud I. stupně, že lhůtu již neprodlužuje, s odůvodněním, že žádostem odvolatelky o prodlužování lhůt již několikrát vyhověl, že vytykána vada odvolání byla odstraněna a od podání odvolání uplynuly již více než tři měsíce.

27. Dne 1. 2. 2020 bylo soudní komisařce doručeno e-mailové podání (bez elektronického či jiného podpisu), s uvedením jména odvolatelky a poz. syna Aleše D., označené jako „Dodatek ke všem našim společným i nespolečným podáním, s nimiž oba navzájem souhlasíme a k nimž se tímto připojujeme, včetně zasláního podání odůvodnění odvolání do uvedené NK advokátem JUDr. Gabrielem B. prostřednictvím datové schránky dne 16.1.2020 s odůvodněním odvolání proti usnesení OS pro Prahu 8 ze dne 3.10.2019 č.j. 20 D 784/2018-222“. V tomto doplňku trvala na prodloužení lhůty k odůvodnění, s tím, že si zvolila nového právního zástupce, který musí k řádnému výkonu advokáta prostudovat trestní spis. Podáním reaguje na skutečnost, že neví, zda bude její žádosti o prodloužení lhůty vyhověno. Vytýká soudu, že se v napadeném usnesení nezabývá rozpory různých výpovědí z trestního spisu, s tím, že je připravena tyto rozpory sepsat, jakmile jí k tomu soudní komisařka poskytne dostatek času a vyhoví její žádosti o opatření kopie trestního spisu. V následující části tohoto podání, nadepsané „Doplnění“, zmiňuje výpovědi celé řady svědků v trestním řízení, předkládá vlastní hodnocení těchto výpovědí a dovozuje vlastní závěry.
28. Dne 3. 2. 2020 bylo soudní komisařce doručeno podání nového právního zástupce odvolatelky JUDr. Martina Krumicha, označené „Doplnění a upřesnění odůvodnění odvolání“, jehož obsah je z větší části shodný s obsahem e-mailového podání odvolatelky, jak je uvedeno shora v bodě 27. (požadavek prodloužení lhůty ze stejných důvodů, odkaz na výpovědi stejných svědků, doslovná citace části textu, ve které odvolatelka tyto důkazy hodnotí a dovozuje z nich vlastní závěry). Navazuje na odůvodnění odvolání podané předchozím právním zástupcem odvolatelky JUDr. Gabrielem B. dne 16. 1. 2020, které upřesňuje v tom bodě, že zůstavitel sdělil odvolatelce, že rodinný dům v Praze xxx mají s manželkou ve „společném vlastnictví“, nikoli v „podílovém spoluvlastnictví“; proto odvolatelku nenapadlo požadovat od manželky zůstavitele polovinu domu; navíc zůstavitel odvolatelce sdělil, že v případě jeho úmrtí zdědí polovinu domu jeho manželka a polovinu odvolatelka. Zástupce navrhol, aby byl proveden důkaz výsledkem svědků, na jejichž výpovědi odvolatelka v podání odkazuje (Ing. Lenky P., Lydie M., JUDr. Petra P., PhDr. Jana R.).
29. K odvolání poz. dcery **Ing. Šárky H. D.** (po zaslání blanketního odvolání a verze odůvodnění ze 17. 11. 2019) a k odvolání poz. syna **Aleše D.** (blanketní odvolání s odůvodněním ze 17. 11. 2019) se prostřednictvím svého zástupce vyjádřili manželka zůstavitele Marie D. a závětní dědic Karel C.
30. K odvolání poz. dcery uvedli, že toto odvolání směřuje ke zpochybnění skutkového stavu, jak byl zjištěn orgány činnými v trestním řízení, na základě odvolatelkou selektivně vybraných listin z trestního spisu, ze kterých údajně vyplývá rozpornost ve výpovědích manželky zůstavitele a zůstavitele. Odvolatelka také zpochybňuje aplikaci ustanovení § 169 z. ř. s. a usiluje o to, aby byli dědici odkázáni k podání žaloby proti ní postupem podle § 170 z. ř. s. Obsah trestního spisu (nikoli úředních záznamů selektivně vybraných a citovaných) jednoznačně podporuje závěry státního zástupce obsažené v usnesení MSZ o tom, že se skutky staly, že je spáchal poz. syn a že zvolená právní kvalifikace jako zločinu loupeže ve stádiu pokusu a přečinu vydírání je přiléhavá. Nové tvrzení, že k zastavení trestního stíhání došlo nikoli z důvodu nepřičetnosti odvolatelky, ale proto, aby se stát vyhnul povinnosti nahradit jí škodu a nemajetkovou újmu, se jeví vzhledem k obsahu trestního spisu jako účelové. Odvolatelka se tak v rámci probíhajícího řízení o pozůstalosti zjevně snaží znovu otevřít své trestní řízení, za situace, kdy zůstavitel (který přistoupil k vydědění odvolatelky proto, že se vůči němu dopustila úmyslného trestného činu) se již těmto novým a účelovým tvrzením nemůže sám bránit. Věcnou správnost napadeného usnesení podporuje samotný obsah dědického spisu, v němž se nacházejí i samotné úkony vydědění odvolatelky formou notářského zápisu spolu se závětí, ve kterém popis protiprávního jednání odvolatelky plně koresponduje s protiprávním jednáním, pro které byla v trestním řízení obviněna. Vzhledem k tomu, že obsah vůle zůstavitele byl zachycen ve veřejné listině, je tím ve smyslu § 568 o. z. založen plný důkaz o takovém projevu vůle zůstavitele.

31. Pokud jde o skutková zjištění policie, vyplývá z trestního spisu, že ve výpovědích zůstavitele nejsou rozpory. Tvzení odvolatelky o nekompetentnosti a o právních chybách orgánů činných v trestním řízení je účelové. Pokud by znalci nedospěli k závěru, že odvolatelka trpěla v době spáchání obou skutků duševní chorobou, věc by s největší pravděpodobností skončila podáním obžaloby. V této části vyjádření poz. manželka a Karel C. uvádějí také svoje verze hodnocení některých důkazů z trestního spisu, odlišné od závěrů odvolatelky. Tvrdí-li odvolatelka, že byla trestně stíhána bezdůvodně, poukazují na to, že proti usnesení MSZ nepodala stížnost, ačkoli tuto možnost měla. Zastavení trestního stíhání z důvodu nepřičetnosti bylo ve skutečnosti pro ni jediným východiskem, protože jinak by byla obžalována a uznána vinnou.
32. Skutkový stav byl v rámci řízení o pozůstalosti zjištěn řádně, neboť pozůstalostní soud zjevně vycházel z důkazů provedených v trestním řízení v rámci rozsáhlého dokazování. Odvolatelka kromě zpochybňování výsledků trestního řízení nenabízí žádný důkaz k tvrzení, že je způsobilým dědicem. Po právní stránce by i v případě postupu podle § 170 z. ř. s. muselo být podání žaloby uloženo odvolatelce. Názor odvolatelky, že osoba, která není trestně odpovědná, nemůže být dědicem nezpůsobilá, je mylný. Poz. manželka a Karel C. poukazují na judikaturu, z níž vyplývá, že v těch případech, kdy nebyl vydán pravomocný rozsudek trestního soudu, kterým by byl soud v řízení o pozůstalosti vázán v otázce, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal, posoudí si soud tuto otázku sám jako otázku předběžnou. Z komentářové literatury, kterou ve vyjádření citují, vyplývá, že nová formulace důvodů dědické nezpůsobilosti (pro spáchání činu povahy úmyslného trestného činu) měla odstranit pochybnost o tom, že z dědického práva jsou vyloučeny i osoby trestně neodpovědné pro nedostatek věku nebo pro nepřičetnost. Pozůstalostní soud je povinen ve smyslu § 135 odst. 2 o. s. ř. vycházet z usnesení MSZ, které je svou povahou rozhodnutím konečným. Zastavení trestního řízení nemá v daném případě tytéž trestněprávní následky jako zprošťující rozsudek, neboť záleží na důvodech, pro které bylo trestní stíhání zastaveno. Z tohoto hlediska má i odůvodnění Usnesení MSZ svůj význam, a nelze proto vycházet jen z jeho výrokové části.
33. K odvolání poz. syna Aleše D. uvedli, že jeho účast v řízení byla ukončena výlučně z toho důvodu, že ve svém čestném prohlášení s úředně ověřeným podpisem ze dne 4. 2. 2019 (kdy současně vypověděl plnou moc, kterou udělil poz. dceři) uvedl, že netrvá na neplatnosti a nepravosti závětí a listin (prohlášení) o vydědění sepsaných zůstavitelem dne 2. 9. 2016 a 1. 11. 2016. Vzhledem k tomu, že těmito listinami byl zůstavitelem vyděděn, došlo k ukončení jeho účasti v řízení a v dalším řízení. Protože ve svém odvolání neuvádí žádné důvody, pro které by ukončení jeho účasti v řízení o pozůstalosti bylo v rozporu se zákonem, mají za to, že odvolání je nedůvodné. Odvolatel brojí proti posouzení dědické nezpůsobilosti své sestry Ing. Šárky H. D. Tvrdí-li nyní, že vztah poz. dcery a zůstavitele byl až „idylický“, je to v naprostém rozporu s tím, co uváděl v trestním řízení (tuto pasáž z trestního spisu ve vyjádření citují). Vzhledem k nápadné podobnosti ručně psaného a následně doplněného odvolání poz. syna a písemností, které byly v průběhu trestního řízení podávány poz. dcerou, je otázkou, zda se v daném případě vůbec jedná o odvolání podané pozůstalým synem.
34. Marie D. a závětní dědic Karel C. ve vyjádření navrhli, aby odvolací soud napadené usnesení jako věcně správné potvrdil.
35. Usnesením ze dne 18. 2. 2020 č.j. 20 D 784/2018 – 313 (správně – 323) rozhodl Obvodní soud pro Prahu 8, že pověřená notářka JUDr. Ilona Remešová není vyloučena z projednání pozůstalosti.
36. Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a o. s. ř. na základě podaných odvolání správnost napadeného usnesení soudu I. stupně. V odvolání poz. syna Aleše D. ani v jeho doplnění nebyl sice uplatněn žádný konkrétní odvolací důvod, který by se týkal jeho osoby, to však v řízeních podle zákona o zvláštních řízeních soudních, ke kterým patří i řízení o pozůstalosti, nebrání

tomu, aby rozhodnutí bylo v odvolacím řízení přezkoumáno (§ 28 odst. 3 z. ř. s.). Odvolací soud poté došel k závěru, že odvolání jsou důvodná.

37. Poz. syn Aleš D. v odvolání doručeném soudu 30. 10. 2019 napadal výrok I. o tom, s kterými osobami bude nadále jednáno jako s účastníky řízení, a také výrok II., kterým byla jeho účast v řízení ukončena. Již z toho je zřejmé, že nesouhlasí s ukončením své účasti v řízení o pozůstalosti. Výrok II. napadeného usnesení o ukončení jeho účasti byl přitom odůvodněn výhradně tím, že Aleš D. dne 4. 2. 2019 doručil soudu čestné prohlášení z téhož dne, s úředně ověřeným podpisem, že netrvá na neplatnosti a nepravosti závětí a listin o vydědění ze dne 2. 9. 2016 a 1. 11. 2016 (viz č. l. 130). Otázkou jeho dědického práva se soud I. stupně proto jinak nezabýval.
38. Z podaného odvolání však vyplývá, že Aleš D. své stanovisko změnil a nyní trvá na své účasti v řízení, která přichází v úvahu jen za předpokladu, že platnost zůstavitelových pořízení pro případ smrti zpochybňuje. Toto zpochybňování je možné dovodit i z odůvodnění jeho odvolání, ve kterém uvádí, že zůstavitel své děti vydědil na nálehání své manželky, která dokázala manipulovat s lidmi.
39. Vzhledem k tomu, že z ničeho nevyplývá, že by prohlášení účastníka o tom, že netrvá na neplatnosti a nepravosti pořízení zůstavitele pro případ smrti, bylo neodvolatelné (na rozdíl od prohlášení o odmítnutí či neodmítnutí dědictví, jejichž neodvolatelnost je zakotvena v zákoně - § 1489 odst. 2, druhá věta o. z.), je nutno konstatovat, že v době rozhodování odvolacího soudu nejsou naplněny důvody, pro které byla účast Aleše D. v tomto řízení ukončena, neboť Aleš D. v mezidobí změnil stanovisko a předmětné závětí a listiny o vydědění zpochybňuje. Za této situace nelze jeho účast ukončit, a bude nutné, aby se soud zabýval jeho dědickým právem. Výrok II., a v důsledku toho i výrok I. o okruhu osob, se kterými bude dále jednáno, je proto nesprávný.
40. Odvolání poz. dcery Ing. Šárky H. D. je rovněž důvodné, i když pouze z jediného důvodu z mnoha, které jsou v něm uvedeny, a to, že za situace, kdy je mezi účastníky spor o to, zda se poz. dcera dopustila určitého jednání, na němž závisí její dědické právo, měl soud postupovat podle § 170 odst. 1 z. ř. s., a nikoli podle § 169 odst. 1 z. ř. s.
41. Soud I. stupně tato závazná ustanovení zákona o tom, jak je třeba postupovat v případě sporů o dědické právo, nevzal v úvahu. Zcela pominul, že v rámci řízení o pozůstalosti může rozhodovat o dědickém právu podle § 169 odst. 1 z. ř. s. výhradně tehdy, jde-li jen o právní posouzení skutečností, které jsou mezi dědici nesporné. Jde-li o skutečnosti mezi dědici sporné, nemůže postupovat podle tohoto ustanovení, ale musí podle § 170 odst. 1 z. ř. s. odkázat toho z účastníků, jehož dědické právo se jeví se zřetelem k okolnostem případu jako nejslabší, aby své právo uplatnil žalobou.
42. Soud I. stupně navíc v odůvodnění napadeného usnesení ani nespecifikuje, zda spor o dědické právo poz. dcery považuje za spor právní či skutkový, a pokud jej považuje pouze za spor právní, z jakého důvodu k takovému závěru dospěl a z jakých nesporných skutečností vycházel. Je však evidentní, že ve věci se nejedná jen o právní posouzení (zda čin, který byl spáchán, zakládá dědickou nezpůsobilost; zda ji zakládá i u osob, které nejsou trestně odpovědné; zda jde o čin povahy úmyslného trestného činu), nýbrž především o spor, zda k činu došlo (poz. manželka a závětní dědic Karel C. trvají na tom, že se poz. dcera dopustila skutků uvedených v usnesení MSZ, poz. dcera tvrdí, že se takových činů nedopustila).
43. Soud I. stupně v odůvodnění cituje odbornou literaturu (Fiala, Drápal a kol.: Občanský zákoník IV, Dědické právo /§ 1475 – 1720/, Komentář, 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 2015, komentář k § 1481), s tím, že tam, kde nedošlo k odsouzení pachatele a jsou pochybnosti ohledně dědické způsobilosti některého z účastníků, je nezbytné, aby soudní komisař v pozůstalostním řízení zjišťoval všechny rozhodné skutečnosti a opatroval k nim potřebné důkazy. Z toho soud I. stupně zřejmě dovodil, že jde-li o dědickou nezpůsobilost, rozhoduje o dědickém právu vždy

výhradně soud v řízení o pozůstalosti. Závěry, uvedené v citovaném komentáři (vedle toho, že nepředstavují závazný výklad práva) však nelze v žádném případě chápat v rozporu s ustanoveními § 169 a 170 z. ř. s. Tam, kde je mezi účastníky spor o skutkový stav, který má být podkladem pro závěr o dědickém právu (dědické nezpůsobilosti), není namístě postupovat jinak než podle § 170 odst. 1 z. ř. s. V projednávané věci takový spor existuje (viz shora). Z citovaného komentáře lze spíše dovodit, že otázkou dědické nezpůsobilosti se pozůstalostní soud má v odůvodněných případech (nasvědčují-li okolnosti tomu, že by některý dědic mohl být nezpůsobilý dědit) zabývat z úřední povinnosti, bez ohledu na to, zda to někdo z účastníků namítá, a že i v případech, kdy se účastníci shodují na tom, že k žádnému skutku zakládajícímu dědickou nezpůsobilost nedošlo, a soud má o tom pochyby, může na základě důkazů, které sám provede, dojít k závěru opačnému, než je shodné tvrzení účastníků. Uvedený názor však rozhodně nesměruje k tomu, aby soud v rámci řízení o pozůstalosti v plném rozsahu nahrazoval, přezkoumával nebo přehodnocoval výsledky trestního řízení, jak požaduje odvolatelka. Odvolací soud také upozorňuje na rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 24 Co 315/97 (publikované v časopise Ad Notam, č. 2, ročník 1998 a zmíněné ve vyjádření k odvolání), kde je výslovně uvedeno: „*Při posuzování, zda se dědic dopustil úmyslného trestného činu, který zakládá dědickou nezpůsobilost (§ 469 ObčZ), je soud v řízení o dědictví vázán rozhodnutím příslušného orgánu, pokud bylo vydáno (§ 135 odst. 1 OSŘ). Jestliže však takové rozhodnutí vydáno nebylo (např. z důvodu amnestie, promlčení), řeší soud v dědickém řízení tuto otázku jako předběžnou (§ 135 odst. 2 OSŘ). Otázka, zda se dědic dopustil určitého konkrétního jednání, je otázkou skutkovou a v případě sporu mezi účastníky se řeší postupem dle § 175k odst. 2 OSŘ. Otázka, zda takové jednání je trestným činem, je otázkou právní a řeší se postupem podle § 175k odst. 1 OSŘ.*“ (Pozn.: postup dle dříve platného § 175k odst. 2 o. s. ř. odpovídá nyní postupu podle § 170 odst. 1 z. ř. s. a postup podle § 175k odst. 1 o. s. ř. postupu podle § 169 odst. 1 z. ř. s.). Vzhledem k tomu, že v projednávané věci je skutkový spor mezi účastníky o dědické právo poz. dcery, bylo namístě postupovat podle § 170 odst. 1 z. ř. s.

44. V otázce, komu má být uloženo podání žaloby podle § 170 odst. 1 z. ř. s., se v žádném případě nelze ztotožnit s názorem odvolatelky, že podání žaloby by mělo být uloženo účastníkům, kteří tvrdí její dědickou nezpůsobilost. Je to totiž odvolatelka, jejíž dědické právo se jeví se zřetelem k okolnostem případu jako nejslabší. Závěr o spáchání skutků zakládajících její dědickou nezpůsobilost má totiž oporu ve veřejných listinách, a to v pravomocném usnesení Městského státního zastupitelství v Praze č. j. 1 KZV 57/2017-83 a v listinách o vydědění ze dne 2. 9. 2016 a ze dne 1. 11. 2016 pořízených ve formě notářského zápisu. Usnesení MSZ i notářské zápisy jsou veřejnými listinami, které ve smyslu § 134 o. s. ř. potvrzují pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno, není-li prokázán opak. Tvrdí-li poz. dcera opak toho, co je v těchto listinách uvedeno (tj. že se nedopustila skutků, o kterých je v obsahu těchto listin uvedeno, že se jich dopustila), je výhradně na ní, aby to prokazovala žalobou ve sporném řízení, a pokud takovou žalobu v soudem určené lhůtě nepodá, aby nesla odpovídající následky. Požadavek, aby soud v rámci řízení o pozůstalosti přezkoumával v celém rozsahu průběh a výsledky trestního řízení a dospěl k opačným závěrům, než orgány činné v trestním řízení, se jeví jako naprosto absurdní a zcela mimo rámec řízení o pozůstalosti. Odvolací soud v této souvislosti připomíná, že pokud poz. dcera s výsledkem trestního řízení nesouhlasila, mohla a měla se domáhat nápravy v řízení trestním, nikoli v řízení pozůstalostním. Kromě toho dědické právo poz. dcery nezávisí jen na její dědické způsobilosti, ale i na tvrzené neplatnosti pořízení zůstavitele pro případ smrti (neplatnosti závěti a vydědění), tzn., že k tomu, aby dědila podíl z majetku zůstavitele (např. podíl z domu v Praze xxx), musela by prokázat: a) dědickou způsobilost, b) neplatnost vydědění a c) neplatnost závěti. Pokud by prokázala pouze dědickou způsobilost a neplatnost vydědění, náležel by jí pouze tzv. povinný díl ve smyslu § 1642 an. a § 1654 an., tj. nikoli podíl na majetku z pozůstalosti, ale jen právo na peněžní částku v hodnotě povinného dílu (čtvrtina toho, co by jí náleželo při dědění ze zákona). Prokáže-li pouze dědickou způsobilost, nebude mít právo ani na majetek z pozůstalosti ani na povinný díl, neboť tomu brání její vydědění. Podání žaloby bude proto třeba uložit odvolatelce.

45. Názor, že ten, kdo se dopustil činu povahy úmyslného trestného činu a není trestně odpovědný, nemůže být ani nezpůsobilý dědit, je zcela v rozporu s ustanovením § 1481 o. z. Z důvodové zprávy k tomuto ustanovení jednoznačně vyplývá, že ke změně formulace tohoto důvodu ve srovnání s ustanovením § 469 zák. č. 40/1964 Sb., dříve platného občanského zákoníku (pozn.: podle dřívější úpravy byl nezpůsobilý dědit ten, kdo se dopustil úmyslného trestného činu), došlo právě proto, aby zákonodárce výslovně vyjádřil, že důvodem dědické nezpůsobilosti je i jednání které má jen povahu úmyslného trestného činu, ale není trestné, protože pachatel není trestně odpovědný (např. pro nezletilost nebo nepřičetnost). Důvodová zpráva k § 1481 o. z. uvádí doslova: „*Dále se navrhuje nabravit dosavadní zákonný poukaz na úmyslný trestný čin výrazem „čin povahy úmyslného trestného činu“, což pokrývá případy protiprávních činů učiněných úmyslně rovněž i osobami trestně neodpovědnými.*“ Odvolatelka z odborné literatury (publikace Švestka, Dvořák, Fiala a kol. – Občanský zákoník, komentář, Praha, Wolters Kluwer, 2014, komentář k § 1481 o. z.) z věty „*nyiní je třeba dovést opak, a sice že dědicky nezpůsobilý je i ten, kdo úmyslný trestný čin spáchal a je za něj trestně odpovědný*“ dovozuje údajným argumentem a contrario, že je vyloučena dědická nezpůsobilost toho, kdo není trestně odpovědný. Tato část věty je však vytržena z kontextu a závěr odvolatelky je logicky nesprávný. Z části tohoto komentáře, který cituje odvolatelka v bodě 49 odvolání ze 16. 1. 2019 (a shodně v bodě 49 odvolání ze 7. 11. 2019) totiž vyplývá, že dědicky nezpůsobilý je nejen ten, kdo spáchal čin povahy úmyslného trestného činu (jak nyní po změně formulace stanoví o. z. a jak vyplývá z důvodové zprávy, tj. ten, kdo spáchal takový čin, a není za něj trestně odpovědný), ale přestože to již zákon přímo nestanoví, také ten, kdo spáchal skutečný úmyslný trestný čin a je za něj trestně odpovědný.
46. Na základě obsahu spisu považuje odvolací soud za nutné upozornit odvolatelku i soud I. stupně na některé skutečnosti:
- a) zástupce, kterému účastník udělil procesní plnou moc, je oprávněn ke všem úkonům, které může v řízení učinit účastník; procesní plnou moc nelze omezit (§ 28a odst. 1 o. s. ř.); advokátu lze udělit pouze procesní plnou moc (§ 25 odst. 1 o. s. ř.); odvolání plné moci účastníkem nebo její výpověď zástupcem jsou vůči soudu účinné, jakmile mu byly účastníkem nebo zástupcem oznámeny (§ 28 odst. 2 o. s. ř.); vztah mezi účastníkem a advokátem je jejich věcí a není úkolem soudu, aby přihlížel k problémům v tomto vztahu; dokud není vůči soudu účinné ukončení zastoupení, je zástupce oprávněn ke všem úkonům a jeho úkony jsou považovány za úkony účastníka (týká se zejména nejednotnosti osobních podání účastnice a jejího zástupce, 3 verzí rušení plné moci);
 - b) soud má možnost, nikoli povinnost prodloužit určenou soudcovskou lhůtu (viz 33 Cdo 1755/2013);
 - c) každé podání musí být mj. podepsáno (§ 42 odst. 4 o. s. ř.); písemné podání v elektronické podobě obsahující návrh ve věci samé je třeba nejpozději do 3 dnů (aniž by soud k tomu vyzýval) doplnit předložením jeho originálu, případně písemným podáním shodného znění (podepsaným); nebylo-li takové podání v uvedené lhůtě doplněno, soud k němu nepřihlíží (§ 42 odst. 2 o. s. ř.); výjimkou jsou elektronická podání, podepsaná způsobem, se kterým zvláštní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu, tj. podání odeslaná z datové schránky účastníka, resp. opatřená uznávaným elektronickým podpisem; obyčejná e-mailová podání takový podpis neobsahují, proto musí být doplněna, jinak se k nim nepřihlíží;
 - d) to, co je uvedeno pod c), platí též o údajných podáních syna, odeslaných jeho jménem bez jeho podpisu z e-mailu dcery; uvádí-li poz. dcera v některých podáních, že jedná jménem syna, je třeba upozornit, že není oprávněna za něj jednat, není-li jeho zástupcem; jak vyplývá ze spisu, poz. syn Aleš D. sice udělil Ing. Šárce H. D. plnou moc pro toto řízení dne 3. 12. 2018 (č. l. 125), ale již 1. 2. 2019 tuto plnou moc zrušil (č. l. 129); spis neobsahuje žádnou listinu, ze které by vyplývalo právo poz. dcery jednat jménem Aleše D.;

- e) o návrhu poz. dcery na vyloučení soudní komisařky rozhodl Obvodní soud pro Prahu 8 usnesením č. j. 20 D 784/2018-313 (správně – 323) ze dne 18. 2. 2020, a to tak, že pověřená notářka JUDr. Ilona Remešová není vyloučena z projednání pozůstalosti; proti tomuto usnesení není přípustné odvolání; odvolací soud sdílí názor, že pro vyloučení soudní komisařky není žádný z důvodů uvedených v § 14 odst. 1 o. s. ř.; výhrady odvolatelky k postupu soudní komisařky, resp. jejího zástupce v tomto řízení nejsou důvodem k vyloučení (§ 14 odst. 4 o. s. ř.)
47. Ze shora uvedených důvodů považuje odvolací soud napadené usnesení ve všech jeho výrocích za nesprávné (i když v případě výroku II. tomu tak v době vydání napadeného usnesení nebylo). Proto bylo napadené usnesení jako celek zrušeno a věc vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení (§ 219a o. s. ř.).
48. V dalším řízení je soud I. stupně vázán právním názorem odvolacího soudu (§ 226 odst. 1 o. s. ř.). Spor o dědické právo poz. dcery bude proto řešit postupem podle § 170 odst. 1 z. ř. s., jak je podrobněji uvedeno shora. Bude se též zabývat dědickým právem poz. syna Aleše D., zjistí jeho stanovisko i stanovisko ostatních účastníků k tomuto dědickému právu a podle okolností zvolí odpovídající postup při řešení případného sporu.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není přípustné dovolání (§ 238 odst. 1, písm. k/ o. s. ř.).

Praha 23. června 2020

JUDr. Tomáš Vejnar v. r.
předseda senátu